

Onnistuneet Sakkolan pitäjäjuhlat vietettiin Helsingissä Sakkola-Seuran järjestämänä. Otteita juhlilta löytyy sisäsivuilta.

Onnistuneet pitäjäjuhlat

Aurinkoisena elokuun sunnuntaina 6.8. vietettiin vähintään yhtä aurinkoiset pitäjäjuhlat Helsingissä Sakkola-Seuran järjestämänä. Sää suosi ja väkeäkin keräytyi kutakuinkin täysi salillinen - arviolta noin kolmesataa henkeä, mikä lienee kiitettävä saavutus pääkaupunkiseudulle yksipäiväisiin juhliin.

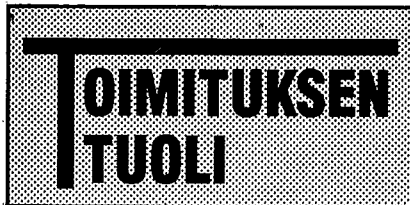
Sakkola-Seura ansaitsee kiitokset hyvin järjestetystä juhlasta ja korkeatasoisesta ohjelmasta. Vaikkei seura järin suuri olekaan, riitti esiintyjä oman takin takaa - muulla taitavalla esittäjä-aineeksella höystettynä.

Tuttuun tapaan pitäjäjuhlien ikäjakautuma painottuu jo iäkkäämpään väkeen, mutta jonkin verran nuortakin joukkoa oli paikalle tullut. Mukava oli nähdä runsas rivistö niitä nuoremman polven edustajia, jotka opintojensa loppusuoralla saivat Suvanto-Säätiön stipendin - suurin osa heistä näet oli henkilökohtaisesti tullut avustusrahasa vastaanottamaan. Likimain kaikki tiesivät kertoa juurensa kyläkulman tarkkuudella.

Juhlissa toivottiinkin nuoremman polven virittyvän juuriaan tutkimaan ja jatkamaan karjalaista perinnettä. Samalla muistutettiin varttuneempia velvollisuudesta kannustaa nuoria juuriensa tiedostamiseen ja karjalaisuuden jatkamiseen. Viisas oli juhlapuhujan ajatus: ei tolkkumalla tunnelatauksella ammuttuna, vaan viisaasti viritellen saada nuoria heräteltyä karjalaisuuteen. Yhden viisauden varmasti laukaisi myös eräs keski-ikäisistä juhluvieraista - kun ikää tulee lisää, kiinnostus kasvaa.

Vuosi 1995 on pitäjäjuhlien myötä kääntynyt syksyksi. Luettavananne on nyt Suvannon Seutu numero kuusi, ja ennen vuoden päättymistä posti tuo vielä kaksi numeroa. Tuttu evästys kuuluu: lukekaa ja kirjoittakaa, muistelkaa ja miettikää, kommentoikaa - menneitä sekä nykypäivää. Kirjoituksia on toimituksessa mukava pino odottamassa

lehteen menoa, mutta lisää saa laittaa jonon jatkoksi. Muistutan jälleen, että postin tuoma kirjoitus ei lainkaan välttämättä löydy vielä seuraavasta tai sitäköön seuraavasta numerosta, vaan joutuu odottelemaan vuoroaan. Kirjoituksiin pitää myös laittaa tekijän tiedot mukaan, ilman lähettäjän tietoja ei tekstejä voi julkaista - eikä sen paremmin suoraan toisista lehdistä saksittuja juttuja, jollei niihin lupaa ole saatuna.

Kun asioita muistellaan, saattaa jutuisa olla myös erilaisia mielipiteitä ja muistikuvia. Lehden kokoaja ei voi tietojen ja muistikuvien todenperäisyyttä millään keinoin tarkastaa. Sen sijaan lukijat voivat tuki kertoa omat ajatuksensa, vaikka ne poikkeaisivat toisen kirjoittajan tarinasta. Eihän asioiden muistaminen eri lailla tarvitse tarkoittaa sitä, että toinen ehdottomasti olisi oikeassa ja toinen väärässä - jokaisella on lupa tuoda ajatuksensa julki. Jos taas jutuihin on asiavirheitä, niihin tietysti on paras lähettää oikaisu heti seuraavaan lehteen.

Pitäjälehden toimittajan tavoittamisesta pari sanaa. Varsinkin kesällä kuului, että lehden toimittajaa on vaikea tavoittaa puhelimitse. Totta: olen melko harvoin työhuoneessani puhelimen ääressä, mutta myös perhe yrittää parhaansa mukaan vastata puhelimeen. Pahoitelen kaikille turhaan soittaneille, jos vastausta ei ole kuulunut. Soittaa sopii joka tapauksessa iltamyöhällä ja viikonvaihteissa.

Kaikkein varmin konsti on kuitenkin saada asiansa perille postitse - toivonkin mahdollisimman monen käyttävän kirjekyyhkyä apuna viestien välittämisessä.

Kauniita syyspäiviä. -MRT

Sakkolan Kirkonkylän
Nuorisoseuran

”PERHEILTAMAA”

vietetään Pirkkalassa
Pirkan Pirtillä
syyskuun 16. päivänä
1995. alkaen klo 18.

Tervetuloa viihtymään,
seurustelemaan ja
katselemaan kesän
kotiseutumatkan kuvia
sekä pyörähtelemään
tuttujen poikien
soitellessa!
Puhvetti.

Sakkolan Kk
Nuorisoseura, johtokunta

SEURAAVA
SUVANNON
SEUTU
ilmestyy
marraskuun
alulla

Lehteen tarkoitettu
aineisto pyydetään
toimitukseen
viimeistään 10. loka-
luuta mennessä.

Osoite:
Suvannon Seutu,
Rautasemantie 375,
37550 Moisio.

Karjalaisuus on enemmän kuin piirakat – vaalikaa kulttuuria

Sakkolan pitäjäjuhlat onnistuivat keuhkaisen sään suosiessa Helsingissä 6.8. Hyvätasoisesta ohjelmasta päivän tuttuja tapaamisen höysteeksi järjestänyt Sakkola-Seura on kiitoksen väärtti.

Juhlapäivä alkoi perinteiseen tapaan kunniakäynnillä haudoilla - tällä kertaa Hietaniemen hautausmaalla - jossa kukkatervehdykset laskettiin sankariristille ja Karjalaan jääneiden muistomerkille. Tuomiokirkossa jumalanpalveluksessa saarnasi tuomiorovasti Mikko Heikka ja alttaripalveluksen suoritti Veli-Pekka Hänninen.

Ruokailun jälkeen päiväjuhla käynnistyi Sakkola-Seuran puheenjohtaja Eila Aron vaikuttavalla avauksella: tervehdyssanojensa alkajaisiksi hän syytti kynttilän. Kynttilä symbolisoi myös Hirosiman atomipommin muistopäivää - pommi oli pudotettu oli tasan 50 vuotta sitten. Samalla kunnioitettiin myös vuoden aikana poisnukkuneita sakkolalaisia.

Aro totesi poisnukkuneiden vieneen mukanaan elämäkokemuksensa, muistonsa ja palan siitä Sakkolaa, joka on ympäröinyt karjalaisia uusilla asuin-sijoillaan. Hän muistutti karjalaisen tehtäväksi jatkaa, säilyttää ja jakaa perintöään - kysyen samalla, onko se muutakin kuin piirakat?

- Tulevatko Eurooppaan menevät nuoremme kanssamme Sakkolaan aisti-maan todeksi omat muistomme, jatkoi Aro.

Tätä samaa sanomaa on viestitetty jo vuosikymmenten. Eikä syytä: karjalaisella kulttuuriperinnöllä - kuin millään muullakaan - tuskin on liikaa vaalijoita. Jokaisen lienee syytä katsoa ympärilleen; mitä kertoisin, muistelin. Toivottavasti nuoremmalla polvella on myös aikaa ja halua kuunnella sekä taltioida kuulemansa. Eikä tarinoiden tarvitse olla aina ajan kultaamia muistoja - elettyä elämää ovat myös synkät päivät tapahtumineen, ja yhtä arvokkaita kerrottavaksi.

Sakkola-Seura, joka alunperin perustettiin pääkaupunkiseudun sakkolalaisten yhdyssiteeksi, on saanut jäseniä ympäri Suomea.

- Meistä on tullut pitäjaseura, mutta jäsenmäärä on pienempi kuin monella muulla. Olemme kuitenkin yhteistyössä Suvanto-Säätiön kanssa pyrkineet pitämään Sakkolan esillä Karjalan Liittoon päin, seuran puheenjohtaja muistutti.

Esimerkkeinä hän mainitsi Lappeenrannan sankarivainajien muistomerkkiin tulleet nimilistan tarkistamisen.

- Ja nyt on vielä kesken kaikkien sakkolalaisten kaatuneiden nimien keruu. Sota-arkistosta on vielä pyydetty tarkistamaan seitsemän osalta tietoja.

Tilaisuuden juhlapuhujan paikalle asteli valtiotieteiden maisteri Pentti Patja. Hän esittäytyi juuriltaan Sakkolan lapinlahtelaiseksi, ”Patjan Villen pojaksi”, joka ehti syntyä Sakkolassa, mutta viettää evakkona nuoruusvuosiaan Punkalaitumella. Lähitienoissa eläkkeellä jäävä Pentti Patja on tehnyt työnsä Helsingissä pankkimiehenä; nykyisin työpaikkana on Merita-pankki entisen KOP:n sijaan.

- Koko ajan on kulkenut elämässä mukana karjalaisuus. Ehkä eläkkeellä jää sille enemmänkin aikaa, tuumaa Patja.

Karjalan palauttamiskysymyksessä Patja ajaa maltillisempaa linjaa. Muita mietteitä valtiotieteiden maisterin puheesta voi lisä toisaalta tekstistä.

Juhlapäivä hurautti aamusta illan suuhun ohjelman ja reippaanpuoleisen väliajan kera. Monen kanssa ehti sanan vaihtamaan, mutta vielä useamman kanssa jäi juttelemaan.

Sitä vahinkoa taas voi paikata seuraavan suven pitäjäpäivillä. Punkalaitumelaisten edustajana Aulis Rastas toivotteli sakkolalaiset ystävineen ensi kesänä Punkalaitumelle. Onko luvassa yksivai kaksipäiväiset kemut, se jäi vielä arvoitukseksi. Rastas lupasi paikallisen juhlatuomikunnan kertovat heti, kun kesän 1996 juhlan suunnittelu etenee.

Suvanto-Säätiön puheenjohtaja Esko Kallonen puolestaan muistutti, että hyvä on pitää mielessä myös kesä 1997. Silloin pitäjäjuhlat on aikomus pitää

Sakkola-Seuran puheenjohtaja Eila Aro avasi päivän sytyttämällä kynttilän edesmenneiden muistolle.

paikan päällä Sakkolassa.

Kuluvan vuoden aikana onkin Suvanto-Säätiössä tapahtunut "heimo-päällikön" vaihdos. Tehtävää miltei 40 vuotta hoitanut Yrjö Raaska sai urakastaan myös juhlakansan ablodit.

Sakkolanjuhlien ohjelma, kuten jo sanottu, sai kiitosta yleisöltä. Klaukkalan Nuorisoseuran tanhuryhmä hulmutteli helmoja vauhdikkaasti esityksiään modernisoiden, ja yleisönsä otti myös Karelia-kuoro Märta Ratasseppin johdolla. Taitajaksi osoittautui Marja Haikka, joka helskytteli laulunlahjojaan Outi Vainiomäen säestämänä. Lausuntaa esitti Enni Strengell, ja tokihan yleisökin sai kajauttaa asiaankuuluvat Karjalaisten ja Maamme -laulun.

Lisäksi käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkki kutsui Helsinkiin juhlille tulleet tutustumaan käsityömuuseon kokoelmiin. Silloin olikin viimeisiä tilaisuuksia tutustua Virkki-museon kokoelmiin Merikannontielle; uusi käsityönäyttelyn paikka on Karjala-talo. -MRT

Klaukkalan nuorisoseuralaisten tanhu oli vauhdikasta menoa

Juhlapuhuja, valtiotieteiden maisteri Pentti Patja

Nuori polvi heräteltävä helläkätisesti karjalaisuuteen

Nuoren ja vanhan ajatukset Karjalasta eri tunnetasolla

Juhlapuhuja Pentti Patja, joka jo parivuotiaana ensimmäisen kerran joutui evakoksi perheen mukana, totesi järkyttävän eron hänen sukupolvensa ja sitä vanhemman polven välillä. Patja kertoi käyneensä pari vuotta sitten kotiseutretkellä Lapinlahdella, mutta tunnusti, että ei jäänyt sinne kaipaamaan. Sen sijaan hän sanoi ymmärtävänsä vanhemman, siellä aikuiseksi eläneen väen haikkeuden, mikä näkyy muunmuassa monista kirjoituksista pitäjälhehdessä.

Puheessaan Patja laittoi merkille kuitenkin niin Suomessa kuin muualla Euroopassa ja sen ulkopuolellakin vallitsevan voimakkaan kansallistunteen, heimouden ja juurien tuntemisen herättämisen.

- On arveltu, että arkielämän vaikeudet ja tulevaisuuden epävarmuus ovat vieneet ajatukset ainakin muistoissa turvallisempiin aikoihin 1950-60-luvulle, meillä karjalaisilla vielä kauemmaksi menneisyyteen 1920-30-luvuille. Sen aikaiset olot ja elämä olivat tasaista ja tuttua monien sukupolvien ajalta. Vaikka toimeentulo ei ollut aina helppoa ja yltäkylläisyys, elettiin kuitenkin onnellisina tuttuun ihmisten keskellä, summasi Pentti Patja.

Myös hän näki tärkeäksi kotiseuturetken ynnä muun toiminnan karjalaisen ja erityisesti sakkolaisen perinteen säilyttämiseksi.

- On arvokasta, että aikaa ja rahaakin on järjestynyt myös Karjalassa olevien rakkaiden paikkojen kunnostamiseen - esimerkiksi tunnettu Viipurin Monrepon puisto ja nyt hiljattain Sakkolan Pogostan kirkko.

Samaan perinnehistorian kannalta tärkeään listaan hän luki myös muistelujen ja arkistojen keruun kuin pitäjäkirjojen ja seurahistorioiden julkaisemisen.

- Ja näkyvintä ja kuuluvinta perinne-pohjaista toimintaa ovat ilman muuta monet pitäjä- ja kyläjuhlat - kuten nämä Sakkolanjuhlat, kiitteli Patja.

Yhteiseksi huoleksi hän näki kuitenkin nuoren polven, uusilla asuinsijoilla syntyneiden ja syntyvien ja kasvavien, kiinnostuksen herättämisen karjalaisuuteen.

- Se on meidän jokaisen henkilökohtainen tehtävä. Kunhan muistamme paikoista ja tapahtumista kertoessamme, että nuorella polvella ei ole niitä voimakaista siteitä Karjalaan, joita siellä syntyneillä ja eläneillä on. Meidän tehtävämme onkin oikealla tavalla virittää ja kohennella nuorten heräävää kiinnostusta, vinkkasi Pentti Patja.

Stipendit pokattiin henkilökohtaisesti

Suvanto-Säätiö jakoi pitäjäjuhlan yhteydessä opiskelijoille apurahoja 18 000 markan edestä. Lahjoituksen turvin perustettu rahasto avitti tällä kertaa 18 nuorta, jo opintojensa loppusuoralle edennyttä sakkolaisjuurista nuorta kutakin 1 000 markan stipendillä.

Eija Laineenoja Huittisista oli yksi kannustusrahan saaneista. Hänen sukujuurensa vievät Haparaisiin ja Kaarnajoelle.

- Mummo, Selma Karja, omaasukua Kekki, oli syntynyt Haparaisissa, asui sitten Kaarnajoella Matti Karjan puolisona, selvitteli Eija Laineenoja - äitinsä Saimi Laineenajan, (os. Karja) ja tätinsä Helmi Helminen (os. Karja) tukemana.

Muutakin oli mielessä karjalaisesta suvusta: - Mummon sisko, Helena Kallonen, on muuten Huittisten vanhin asukas.

Eija Laineenoja on tuore hallintotieteiden maisteri Tampereen yliopistosta, ja hän on opiskellut myös Yhdysvalloissa Oregon yliopistossa. Kesän hän työskenteli ulkoasiainministeriössä harjoittelijana. Valitettavasti hänkin joutui toteamaan sen ikävän asian monen vastavalmistuneen tavoin, että on tällä hetkellä työtä vailla.

Stipendinsaajia saapui juhliin komea rivistö: Juha Järvi, Heikki Karjalainen, Sanna Koskinen, Eija Laineenoja, Juha Ojala, Annamari Patja, Jouni Punkki, Tiina Saatsi, Margit Sevon-Kallio, Johanna Tuomi, Sari Uotila ja Hannu Äikiä. Lisäksi apurahan on myönnetty Mika Lehtiselle, Heli Nurmesniemelle, Erkki Mäkelälle, Johanna Pekkolalle, Petri Sirviölle ja Jenni Vuorelalle.

Säätiön puolesta kannustusmarkat ojensivat puheenjohtaja Esko Kallonen ja valtuuskunnan puheenjohtaja Hannu Pauku.

Suvanto-Säätiö jakoi pitkää aikaa apurahoja. Opiskelijoiden kannustimia jaetaan nyt rahastosta, joita syntyi yksityishenkilön lahjoituksen turvin. Kuvassa tämänvuotisia apurahan saaneita.

Eija Laineenoja, tuore hallintotieteiden maisteri, kävi muiden stipendistien mukana pokkaamassa tonnin kannustusrahansa.

Pitäjä- juhlien kuva- satoa 6.8.-95

Marja Haikka taisi laulun laulaa ja toisenkin

Elsa Laamanen, 88 v, oli sonnustautunut juhlapäivään, ja saikin monia vanhoja tuttuja kättilijöitä. Elsa Laamasen auttoi juhliille veljenpoika Eero Sipiläinen.

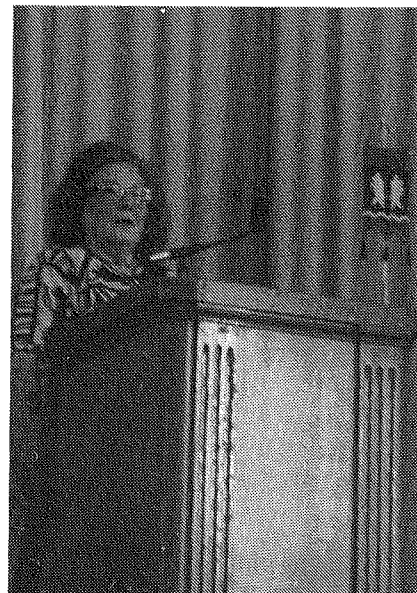
Sukupolvet kohtasivat. Jutunjuurta löytyi hieman myös Risto Jääskeläiselle ja Maria Mäkiselle. Maria kertoi hiljattain käyneensä ensimmäistä kertaa sukukonnuilla Sakkolassa ja luokitteli matkan yhdeksi elämänsä tärkeistä hetkistä. Maria Mäkinen nimesi sukua Haparisista: -Kekit ja Viskarit.

Juhlakansaa kertyi salintäydeltä – pitäjäjuhliin laskettiin ottaneen osaa kolmisensataa henkeä.

Anni Purontaa ja Meeri Häkkinen myivät ohjelmanlippuja. Tanskasta asti matkustanut Anna Kerttu Markussen, 84 v, kuului kaukaisimpiin vieraisiin. Hän kertoi pitäneensä Sakkolan mielessä, vaikka on asunut jo 43 vuotta Tanskanmaalla. Pitäjäjuhlien yhteyteen hän oli sovittanut pariviikkoisen Suomenvierailun.

Enni Strengell lausuntaesityksessään.

KUOLLEITA

Eino Oskari **Jokinen** poistui luotamme 20.7.1995. Hän oli syntynyt 9.10.1921. Sakkolan Lapinlahdella. Entinen kotipaikka oli Sakkolan Arkkuntanhuu.

Siunaustilaisuus pidettiin Ruoveden kirkossa 5.8.1995. ja siunaus toimitettiin Sakkolasta, omasta kotirannasta tuodulla hiekalla. Muistotilaisuus pidettiin seurakuntatalolla. Einoa oli saattamassa viimeiseen lepoon runsas saattoväki omaisia, naapureita ja ystäviä. Hänen viimeinen kotipaikkansa oli Ruoveden Väärinmajan kylä.

Aapro **Kiiski**, syntynyt 1.2.1924, kuoli 7.2.1995. Hän oli syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa.

Kultahäät

Impi Helena **Lahtinen**, omaasukua **Karppanen**, Sakkolan Keljasta, ja Eero Lahtinen Ruovedeltä viettivät kultahääpäiväänsä juhannusaattona 1995. Pariskunnan nykyinen kotipaikka on Tampere.

VUOSIA TÄYTTÄ- NEITÄ

85 vuotta täytti 4.8.1995. Aino **Hokkanen**, omaasukua **Luostarinen**, Kanadassa. Kotikylä Sakkolan Ojanieni.

80 vuotta täytti 25.7.1995. Martta Maria **Lindell**, omaasukua **Koppanen**, Vammalassa. Hän on syntyjään Sakkolan Vilakkalasta.

70 vuotta 15.9.1995. Unto Kalervo **Santala** Nurmijärvellä. Kotikylä Sakkolan Valkjärvi.

Päivän sankari 90-vuotias Iivari Kuparinen sekä sisaret Hilka ja Laina.

90 vuotta täytti 10.7.1995. Iivari **Kuparinen**. Hänen 90-vuotispäiväänsä vietettiin läheisten ja tuttavien seurassa Euran vanhustentalossa 10.7.1995. Honkilahden kirkkoherra Timo Hämäläinen puhui, sisaret Hilka ja Laina lauloivat äitinsä opettaman virren. Suvanto-Säätiön tervehdyksen toi lämminkisessä puheessaan Esko Kallonen.

Samaksi päiväksi sattunut lääkärin

tarkastus oli vienyt voimia muuten ikäänsä nähden pirteältä juhlapäivän viettäjältä. Suvun ja tuttavien läsnäolon piristämänä isä jakoi kuitenkin istua pitkäänkin kahvipöydässä.

Syvään uskoon päässeenä isän 90-vuotispäivän vietto kului myös puheiden, rukousten ja virsien siivittämänä, mutta myös menneitä muistellessa.

Suvun naiset vastasivat tarjoilusta - siitä heille lämmin kiitos. -**Teuvo**

VUOSIA TÄYTTÄ- NEITÄ

KUMMITÄDILLE

Hyvä kummitätini, tänään on Sinun päiväsi, tulin mielellään luoksesi, onhan nyt vuosijuhlasi.

Takaa menneiden vuosien muistan vilkkaan lapsuuden, kauden railakkaan nuoruuden, ajan vaiheikkaan entisen.

Askelees aina niin luistava, kätes taitava, joutuisa, mieles luova, iloina, koko olemuksesi valoisa.

Tupa siisti, kotoisa, pöytä runsas ja antoisa, moni annin niin makoisa, koko tunnelma rattoisa.

Muistan monet lahjakääreesi ja niissä sorjat koristeesi, mistä saitkin aina aiheesi, eivät koskaan loppuneet ideasi.

On Sinulla silmää kauneudelle, on korvaa uusille ideoille, mitä kaikkea kätesi loihdittaan esille, kunpa saisi ne tähän nyt näytteille.

Mielikuvitusta on aina riittänyt, sisua myös tarpeeksi löytynyt, asia jos poikkiteloin on heittäytynyt, et periksi ole antamaan mennyt.

Vaan tuumasta toimeen ja asiaan olet aina ollut valmis tarttumaan, niin olet saanut kaikki luistamaan - kaik järjestyy - niin kuin tarvitaan.

Nyt on hius hohtavan hopeinen, katse edelleen avoin ja iloinen, hymy sama, tuttu, lämpöinen, sydän on - on aina ollut - kultainen.

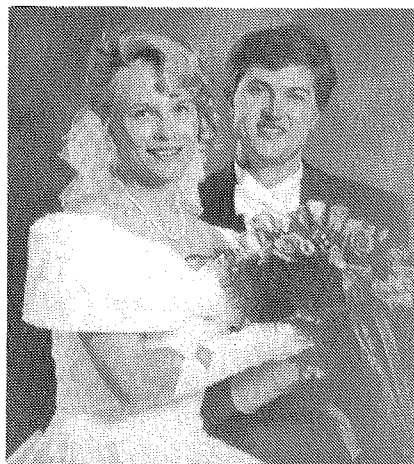
Lämpimin halauksin
Pirjo Ristimäki

80 vuotta täytti 2.7.1995. Toijalassa Anna **Koironen**, omaasukua **Mukkanen**. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Volossula.

Vihittyjä

1.7.1995. vihittiin Harjavallan kirkossa Satu Kerminen ja Markku Olshin. Satun isovanhemmat olivat Toivo ja Alina, omaasukua Hynnä, Kerminen Sakkolan Haparaisista. Sieltä he muuttivat aikanaan Punkalaitumelle.

Perheutiset, suruviestit, valmistuneet, merkkipäivät

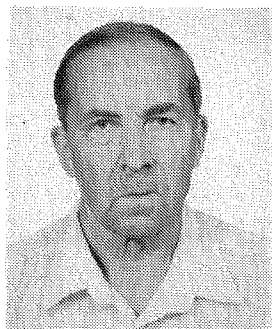
julkaistaan jokaisessa Suvannon Seudun numerossa. Lyhyehköt tekstit asianomaisesta henkilöstä pyydetään laittamaan toimitukseen mieluummin kirjallisena. Mukaan voi liittää myös valokuvan.

Merkkipäivien ja suruviestien

tekstit valokuvineen ovat ilmaisen palsta, samoin perheutiset — valmistuneet, vihityt, kastetut.

Lehdestä on mahdollisuus myös varata ilmoitustilaa esimerkiksi kuolinilmoituksille. Hinta on markan palstamillimetritä. Ilmoituspostikin toivotaan kirjallisena toimituksen osoitteeseen Rautasemantie 375, 37550 Moisio.

— Kirjoita tiedot Suvannon Seudun toimitukseen, osoitteella Rautasemantie 375, 37550 Moisio.

70 vuotta täytti 31.5.1995. Olavi **Kallonen**. Kotikylä Sakkolan Lapinlahti. Hän viettää eläkepäiviä maanviljelijän ammatista seurattuna nuorten isäntien tilanpitoa. Kallonen asustelee Ruovedellä, Väärinmajan kylässä.

Uusia ylioppilaita

Uralan lukiosta kirjoitti kuuden laudaturin ylioppilaaksi Eila **Pääskynkivi**. Vanhemmat Rauno ja Tellervo, os. Systä, Pääskynkivi. Isovanhemmat Loviisa ja Väinö Systä Sakkolan Ojaniemestä.

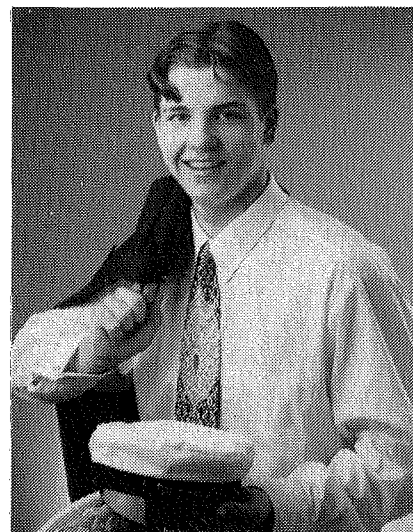

Hanna **Virkki**, syntynyt Orimattilassa, pääsi sieltä ylioppilaaksi. Hän on Leo Virkin pojantytär, juuret Sakkola kk.

Nina **Vihakas** kirjoitti ylioppilaaksi Vammalassa. Hän on Martta Lindellin, omaasukua Koppanen, tyttärentytär.

Johanna **Ytti** kirjoitti ylioppilaaksi Lauttakylän lukiosta. Äiti Ritva Ytti, os. Kekki, on syntynyt Sakkolan Keljasta, isä Matti Ytti on Huittisista. Ritvan vanhemmat Lilli ja Ale Kekki ovat Sakkolasta.

Jaana **Viskari** kirjoitti myös ylioppilaaksi Lauttakylän lukiosta. Jaanan äiti Ritva Viskari, os. Inkinen on syntynyt Sakkolan Keljasta, isä Viljo Viskari puolestaan syntynyt VPL Pyhäjärveltä. Ritvan vanhemmat Ida ja Emil Inkinen Sakkolasta.

Julius **Meloni**, syntynyt Nummelassa, Nummelan yhteiskoulusta laudaturylioppilaaksi, ja on jo päässyt jatkamaan teknilliseen korkeakouluun. Isänsä on ympäristöjohtaja Esko Meloni. Eskon äiti Mirja Meloni on Viktor Virkin tytär, Sakkola kk.

Tampereelta Lyseon lukiosta kirjoitti ylioppilaaksi Elina **Kunnas**. Isovanhemmat Kerttu ja Toivo Suonpää. Kerttu, os. Karvasen, entinen kotipaikka Sakkolan Kelja.

Toijalan lukiosta kirjoitti ylioppilaaksi Elina Maarit **Systä**, vanhemmat Arvi ja Seija Systä. Isovanhemmat Väinö ja Loviisa Systä, entinen kotipaikka Sakkolan Ojaniemi.

Lisensiaatiksi

Juha Pekka Vuorinen on suorittanut kauppatieteiden lisensiaatin tutkinnon Helsingin Kauppakorkeakoulussa 2.6.1995. Vanhemmat Leila, omaasukua Koiranen, ja Pekka Vuorinen, isovanhemmat Emma, omaasukua Repo ja Tauno Koiranen Sakkolan Purpuassa.

Käsityö-museo muutti Karjalatalolle

Virkki-Käsityö-museo on muuttanut Merikannontieltä Helsingistä Karjalatalolle. Syyskauden ohjelmassa ovat perinteiset Kiviniemen Markkinat, joissa Väiski Purje tarjoilee keittämäänsä hyvää hernerokaa, samalla pidetään kirpputori ym. ohjelmaa.

Nimipäiväperinnetapahtuma on Karjalatalon kappelissa 18.9. Raita Karpo laulaa ja Aaro Asikainen soittaa serenadin. Nimipäivästä kertovat sakkolaiset.

Ihminen ikäinen elämäntyö - eli Tyyne-Kerttu Virkin näyttelyyn voi tutustua esimerkiksi perinnetapahtumien yhteydessä.

TILAA SINÄKIN
OMA
SUVANNON SEUTU

Huuska-suvusta sukututkimusta

Mauno Karjalainen on juuriltaan Sakkolasta, Röykkylän Röykkyniemestä, Emanuel Antinpoika Huuskan s. 26.3.1858, lapsenlapsista nuorin. Hän on tutkinut Huuskan sukua kirkonkirjoista ja puhtaaksikirjoituskopioista.

- Koska olen hyvin kiinnostunut erityisesti Huuskan suvusta, toivoisin yhteydenottoja huuskalaisilta jälkipolvineen. Soisin Huuskan suvun samoihin kansiin ja yritän sitä kovasti. Kun on tutkinut vanhoja kirkonkirjoja, niin melkein elää niiden ihmisten elämää - lähinnä maanviljelyä. Olen kytäntynyt monta sarkaa, kaivanut ojia, pelännyt hallaa ja verovoutia, tuumaa sukututkimuksesta eläkepäivillään innostunut, Vesilahdessa asuva Mauno Karjalainen.

Hän pyytää kaikilta huuskalaisilta tai näiden kanssa aviossa olleilta ja olevilta tietoja heistä, heidän lapsistaan, vanhemmista ja esivanhemmista - lähinnä 1840 ja sen jälkeen syntyneistä.

- Noin vuonna 1850 jälkeen syntyneiden tiedot ovat intimitteettisuojan takaja ja tietoja saa vain lakkautettujen seurakuntien arkistosta. Sieltäkään ei saa nykyajan tietoja, vaan saanti loppuu noin 1950-lukuun, jonka jälkeen ajan tiedot on pyydettävä kirjallisina sen seurakunnan kirkkoherranvirastosta, jossa seurakunnassa ko. henkilö tällä hetkellä asuu. Tai siviilirekisteristä, kertoo Karjalainen.

Sukututkija pyytää seuraavia tietoja: henkilön täydellinen nimi, ns. tyttönimi ja jos nimi on muutettu, myös entinen nimi. Syntymäaika ja kuolleen kuolinaika. Puolison nimi ja vihkimisaika. Lasten ja lastenlasten vastaavat tiedot. Ammatti olisi hyvä merkitä ja tietysti osoite. Varminta ja ehkä helpointa on tutkia perunkirjoja. Niissä on tarkat tiedot ja on helppo ottaa valokopio, eikä kovin kallistakaan. Jos saan alkupehän, palautan tietysti.

-Pidetään sitten suukokous, kun asia etenee - jos nyt asiaan on muilla riittävää kiinnostusta?

Mauno Karjalainen kertoo joitain vaiheita tutkimuksesta: esimerkiksi tämän Emanuel Antinpojan isä oli Anders Mattsson Huuska, s. 11.12.1818. ja äiti Hanna Jörandott, Kekki, s. 1.7.1826.

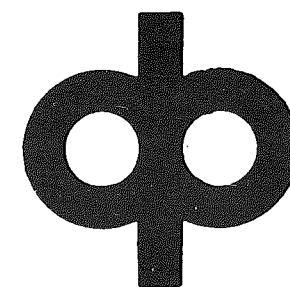
Andersin isä oli Matts Petersson Huuska, s. 11.9.1777. ja vaimona Maria Wulli, s. 29.4.1788, vihitty 26.12.1807. Talo oli Röykkylä N:o 1.

Emanuel meni toiseen avioon 6.10.1887. Katrina Karjalaisen, s. 20.7.1868. kanssa Valkjärven Vaalimon kylästä. Katrinan isä oli Matts Karjalainen, 14.9.1841. ja äiti Maria John-dott, Karjalainen 8.8.1845. He eivät kuitenkaan olleet sukulaisia. Mattsin isä oli Andrea Johnsson Karjalainen, 14.3.1805, ja äiti Carin Petrdott, Wäisäin 1814.

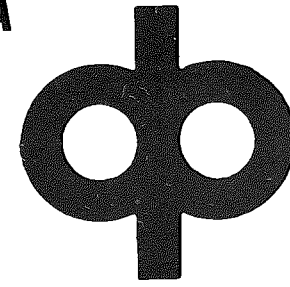
Katrinan siskojen perilliset ovat kutakuinkin kansissa, paitsi Helenan, 13.4.1872, joka meni naimisiin Tuomas Lemmetyn kanssa, vihittiin 28.1.1894. Tuomas kuoli kansallissodassa, Helena asui myöhemmin Vilppulan Kolhossa.

- Mistähän löytyisi Nikolain, Arvin, Väinön, Einon ja Lainan mahdollista jälkipolvea? Kaikista tiedoista olisin hyvin kiitollinen.

Yhteydenotot siis **Mauno Karjalainen, 37420 Valkkinen, puh. 931-3739 831**

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
TAMPEREELLA JA YMPÄRISTÖSSÄ
TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

Kun naapuri seinälle sylki

- Monet lapsuusmuistot ovat säilyneet mielessä vuosikymmeniä syntymäseudulta Sakkolan Kiviniemestä, varsinkin Saviojalta, toteaa Väinö Rämö Tampereelta.

Hän on lähettänyt lehteen erinäisiä muistisirpaleita. Ohessa pari naapurinmiehistä mieleenjäänyttä tarinaa.

Lähinaapurissa asuivat Rahkosen veljekset Matti ja Juho. Siihen aikaan käytettiin sylkykuppeja, joihin varsinkin tupakkamiehet, jotka polttivat kotikasvatettua kessua, saivat sylkeä.

Ja sylkemisen tarve oli kova. Tämä Matti oli siitä erikoinen, että jos talossa ei ollut sylkykuppia – ja lattiallehan ei voinut sylkeä – niin hän yksinkertaisesti veti pitkän venyvän kessusylkensä mustuneelle seinähirrelle. Syljen, jota hän oli pitkään kakistellen valmistellut. Näin oli hänen tapansa noudattaa lattialle sylkemisen kieltoa.

* * *

Lähinaapureista myös Naskalin Tahvo oli kaikinpuolin veikeä ukkeli. Muistan hänestä vain myönteistä meitä lapsia kohtaan. Mutta kun hän oli jo iäkäs, alkoi muisti pettää ja hajamielisyys tuli sijaan.

Muistan, että hän uen etsi pitkän aikaa piippuaan, joka oli hänen suusaan. Samoin tulitikkujaan; laatikko oli hänen kädessään, mutta hän koputteli taskujaan ja sanoi, että rapisee, rapisee vaan ei sitä missään taskussa ole.

Hänellä oli tällainen lyhyt laulunpätkä, jota hän meille lapsille lauloi. Panen tähän sanat, joita muistan:

”Kaks kolme sattaa sei ole suur,
kun karhun nahka on längissä juur.”

Matti Rämö

Emäntäkoulun tyttöjen laulu

” Oppimatta meillä oli lypsämisen taito. Kun me siihen opeteltiin, maahan meni maito...”

Petäjäjärven emäntäkoulun erään kurssin sepittämän laulun on lähettänyt Rauha Andersin. Laulu on peräisin vuodelta 1925 tai 1926.

- Olen selaillut aikani kuluksi vanhoja Suvannon Seutuja. Ai ihanaa, mitä historiaa ne ovat, huokaa Rauha Andersin, omaa sukua Kuisma Lahdesta.

- Kaikkeaa niissä on, mutta oheista emäntäkoulun laulua en ole huomannut niissä olevan. Olin alle kymmenvuotias, kun isot serkkutytöt tätä lauloivat, ja se on säilynyt aivoissa tänne asti. Siis vuodesta 1925 tai 1926. On ollut tytöillä mahtava tunne!

Nyt Rauha Andersinin serkut, Emilia ja Anna-Maria Eeva ovat siirtyneet korkeammalle tasolle.

- Siunaus heidän muistolleen. Monia ihania muistoja on myös Pannusaaren Heli-tädillä käynneistä, ja myöhemmin Lempäälässä. Heli-täti tosin peitettiin Sakkolan kirkkomaan multiin vuonna 1944. Kalevalanpäivänä tykkien säestäessä virrenveisuutamme ja armottoman pakkasen nipistellessä sormia ja varpaita.

Monia kirjoituksia ja muistelmia on myös Kiviniemen markkinoista.

- Ainahan mekin lapsena halusimme markkinoille. Kun lupaa isältä tivasimme, niin isä tuumi: ”Mikäs siinä, lahdeä vain, vaihdan sinut pojaksi. Mustalaispojan saakin, ja aika suuren”. Siihen loppuivat markkinahalut.

-RA

Viidestoista tammikuun tytöt tänne saivat Perille kun saapuivat niin unohtuivat vaivat. Sumppariti rallaa, niin se taisi olla Sumppariti riti rati rallallei.

(Tässä välissä oli joku värssy keittiöstä, mutta se on unohtunut. Olisiko jollain petäjäjärveläisellä muistissa, että voisi täydentää?)

Oppimatta meillä oli lypsämisen taito. Kun me se opeteltiin, maahan meni maito. Sumppariti rallaa...

Navetasta siirryttiin puutarhan puoleen, lavoist oli suuri huoli ettei taimet kuolleet. Sumppariti rallaa...

Puutarhan perästä tul' käsitöiden vuoro. Kauniimmlata meistä tuntui kangaspuiiden kuoro. Sumppariti rallaa...

Onhan täällä eletty ja monet leikit lyöty. Monet kankaat kudottu ja monet pihvit syöty. Sumppariti rallaa...

Rientäkääte kaikki tytöt emännyyden oppiin, silloin tarvis suostua ei joka poikakloppiin. Sumppariti rallaa...

Hyvästi nyt Petäjäjärvi, Hovikylä itkee, kun nämä tytöt Suomenmaasta rikkaruohot kitkee. Sumppariti rallaa...

Pikkupoikana presidentin isän kyydissä

Aikoinaan tv-toimittajanakin tunnetun Erkki Hatakan, joka kuulunee nykyisin presidentti Ahtisaaren pr-esikuntaan, kirjoittama artikkeli tässä lehdessä käsitteli presidentin lapsuudenmuistoja ja tuntoja karjalaisuudesta. Ahtisaari kehoitti pitämään lippumme korkealla ja tuntemaan jopa tiettyä ylpeyttä karjalaisuudestamme. Sekä pitämään huolta kulttuuristamme, myös aidosta ja väärentämättömästä ruokakulttuurista – unohtamatta millaisia olivat, tulisivat edelleenkin olla, oikeat piirakat ja kakkarat. Ne ovat ruiskuurisia ja piirakat otraryynitäyteisiä, näin olin asian ymmärtävinäni.

Se mitä kakkaroihin ja piirakoihin tulee, olen presidentin kanssa täysin samaa mieltä siitä, että piirakkakulttuuri on päässyt vähän lipsumaan ainakin kaupallisessa tuotannossa – ehkäpä osin kotoisessakin. Miksipä ei presidentti puhuisi karjalaisesta perinne- ja ruokakulttuurista, olihan äitinsä suku sakkolalais-vuokselaista Karosen sukua Vuoksen kuninkaan ristin kylästä. Kuninkaan risti nimenä saattaa viitata Ruotsin kuninkaisiin, jotka asuttivat aikoinaan kansalaisillaan sotien johdosta puolittain, tai kokonaan autioitunutta Kannasta ja näin Sakkolaakin.

Sakkolahan on Vuoksen samoin kuin Pyhäjärven ja Metsäpirtinkin entinen emäpitäjä. Kuninkaanristin kylästä käytettiin myös Karola-nimitystä, johon tuen ehkä siitä, kun kylässä oli useampi Karosen taloja, vaikka olihan siellä jopa Jääskeläisiäkin. Kuten sanonta ennen suvun kesken kuului, Ale-sedän Arvi perheineen ja Anna-Liisa. Anna-Liisa oli samassa kylässä Varpaan Juhon emäntänä.

Kun presidentin viittaus isänsä asumiseen Sakkolassa jäi vain viittaukseksi, uskoisin, etten astu kenenkään varpaille, jos mahdollisesti asiasta mielenkiintoa tunteville lukijoille tuon omia näkemyksiäni ja muistikuvia presidentin isän sakkolaisajasta.

Kaksi-kolmekymmenluvun kahta puolin presidentin isoisä Adolfsen asui perheineen Sakkolassa, toimien Virkin sahan isännöitsijänä. Sahan, jossa kahden raamin voimalla, toinen oikein pika-raami, puuta myllytettiin tavaraksi ja maailmalle vietäväksi. Todennäköisesti homma pelasi ja vienti veti hyvin aina kolmekymmenluvun taitteeseen, kunnes silloinen lama iski ja sahatkin hiljensivät.

Näin päättyi presidentin isän ja koko Adolfsenin perheen, kuten myös Matti Isomaankin perheen aika Sakkolassa. Isomaa toimi tuolloin saman sahan teknisenä johtajana. Hän osti tai perusti sahan Aavasaksalle.

Vaikka olin noina aikoina verraten nuori pullukkaposki, niin ilmeisesti kuljin silmät ja ehkä korvatkin auki, kun yhtä ja toista on jäänyt mieleen tältäkin sektorilta. Adolfsenin perheen nuorimmat, Onni ja Liisa, kävivät samaa koulua kanssani. Samoin kuin Isonmaan pojat Kaarlo ja Hannes – kaikki he tosin ylemmillä luokilla kuin minä. Adolfsenin vanhemmat pojat, Sulon ja Oivan, tulivat tuntemaan paremminkin automiehinä, joita tuohon aikaan olikin harvemmassa, ja tietysti autojakin. Sulo mustassa kovalippaisessa autoilijanlakissaan ajeli etupäässä Virkin silloista Reo-nimistä kuormuria.

Presidentin isän, Oivan, tulivat taas tuntemaan sen Virkin henkilöauton kuljettajana, ja hänen ajamassaan autossa taisin saada sen ensimmäisen henkilöauton kyydinkin, mikä tietysti jäi iäksi mieleen. Tehtiin nimittäin maatalouskerholaiset kesäretki 1930-luvun taitteessa Viipuriin. Kerhoneuvojamme asui Virkillä ja näin heidän myötävaikutuksellaan saimme toiseksi menopeliksemme Virki Erskisen, kulettajanaan Oiva Adolfsenin. Siinä sitten Erskisen takapenkillä meitä kerholaisia ehkä kuusi tai kahdeksan, etupenkillä kuljettajan vierellä istui rouva Virkki Kaija-tyttärensä kanssa. Siel-

lä perässäkään emme ahtauden tuntua tunteneet, sen ajan autoissa kun oli kattokin korkealla.

Erskinen kulki reippaasti tuon sata kilometriä, nopeusmittaria tarkkailtiin takapenkiltäkin; kahdeksankymmentä ylittyi silloisilla Kannaksen sorateilla. Se toinen auto, Eino Laamasen tuliterä, oli myös täyteen lastattu.

- Eino vähän säästelee autoaan, muistan Oivan sanoneen, kun välimatka tuppasi joskus venähtämään.

Perillä oltiin yhtäaikaa, ja menimme kaikki suoraan ensiksi kahvilaan ”kohville” ja niin edelleen. ”Muistathan vielä” - terveisiä vaan Aapro Kurikka sinne Ylä-Savoon, olimme samassa kyydissä. Monet mukana olleet ovat jo siel, mis sanaton on suu. Kuten kuljettajamme Oivakin. Presidentti mainitsi hänen kuolleen 1970-luvulla.

Veljensä Sulo ja Onni elänevät, ja asuvat Kotka-Hamina-akselilla. Onni, joka nuorempana musisoi soittokunnassa, on tietävästi myöhemmin toiminut sukunsa tapaan puutavarayrittäjänä.

Presidentin isän Oivan muistan tyylikkäänä ja sutjakkana, urheilumiehenäkin. Kerrankin oli seurantalolla kesäjuhlat, urheilukilpailut – silloin ei vielä oltu urheilukenttää tehty siihen tien toisella puolella olevaan Tiitukoppoliin. Ja näin ollen urheilijat kiersivät kello-tapulin ja takaisin maantietä pitkin. Matkana oli noin 1500 metriä. Oiva näytti tuolloin kantapäitä, niin Vuoksen ”varpaalle”, joka oli Vilho Varvas, kuin toisillekin kilpakumppaneille. Oiva taisi tuolloin kyllä asua Viipurissa.

Risto Jääskeläinen

Kiviniemeläiset Tuusniemellä Täyssinän rauhan merkeissä

Kiviniemeläiset ry. kokoontui vuotuisen yhdessäoloon Tuusniemelle 17.6. Koillis-Savon vanhoista rajakunnista Tuusniemi on yksi tänä vuonna vietettävien Täyssinän rauhan 400-vuotisjuhlatahtumien merkkipaikoista. Tällä kertaa kiviniemeläisten kokoontumiseen oli lähtenyt mukaan reilut 30 osanottajaa.

Nykyiset kiviniemeläiset ovat Sakkolan Kiviniemessä sijainneen Jääkäripataljoona 4:n kasarmilla palvelleen kantahenkilökunnan jälkeläisiä. Varmaan moni ajattelee, että siinäpä sotaisa seurakunta! Nyt 63 vuotta maailman menoa nähneenä voi tämän kirjoittaja sanoa, että kotona, suomalaisen sotilaan perheessä, olen todennäköisesti saanut parhaan rauhankasvatuksen, mitä yleensä saatavilla on. Olen saanut kasvaa sellaisessa ympäristössä, mikä edustaa rauhan kulttuuria parhaimmillaan.

Niinpä tämän vuotisen kiviniemeläisten kokouksen teema, Täyssinän rauha, oli oiva valinta. Suurimmalta osaltaan jo eläkeikään ehtineelle toiselle kiviniemeläissukupolvelle tarjottiin Tuusniemellä nautittavia elämyksiä ikäänkuin omasta takaa, kuten jäljempänä käy ilmi.

Tuusniemelle kiviniemeläiset oli kutsunut Tuusniemen kirkkoherra, evp. rovasti Aimo Junkkari vaimonsa Elinan kanssa. He halusivat esitellä nykyisen kotiseutunsa ystävilleen. Junkkarit ovat aktiivisia tuusniemeläisiä ja ruustinna Elina oli kirjoittanut kuvaelman Täyssinän rauhan 400-vuotisjuhlien ohjelmistoon.

Tulopäivänä kävimme isäntien järvenrantahuvilalla kahvilla ja uimassa, illalla kokoonnuttiin seurakunnan tiloihin nauttimaan talon antimista sekä asiaan aina kuuluvasta ohjelmasta: muisteloita, raportteja Karjalaan suuntautuneista retkistä, yhteislaulua, tällä kertaa erityi-

Kunniavartiossa Eila Särkilähti (Uosukainen) lottapuvussa sekä Yrjö Loponen virkapuvussa. Seppelenlaskun suoritti Matti Ukkonen avustajineen kansallispukuiset Viola Riikonen (Penttinen) ja Sirkka Väisälä (Ukkonen).

sesti Esko Torstin Aapro Kukkosen 70-vuotisonnitteluna esittämä "Lokki" sekä Eskon itsensä sanoittama ja säveltämä "Laulun kotiseudulle". Tervehdyksen isäntävälle esitti Kari Nurmi Marja Saksan (Koivisto) ojentaessa muistolahjat.

Pyhäaamun ohjelmaan kuuluu perinteisesti jumalanpalvelus ja seppelen lasku sankarihaudoille, jossa kunniavartiossa kiviniemeläiset. Sunnuntaiaamun jumalanpalveluksen suoritti oma mies, Aimo Junkkari.

Kunnianosoitus sankarivainajille viedään aina läpi perinteisen protokollan mukaisesti, niin nytkin. Sotilaita juhlaruusteineen ja vaimoväkeä lottat tai kansallispuvussa tuohon kunniatehtävään on omasta takaa. Seppelenlaskua seuranneen yhteisen aterian jälkeen siirryttiin Ohtaansalmelle, jossa nautimme Elina Junkkarin kirjoittaman kuvaelman Comua Lindua - Teeret Kruunupäiset -esityksestä. Täyssinän rauhan ehkä merkittävin säilynyt raja-

merkki sijaitsee juuri Ohtaansalmella; kallioon hakatut kolme kruunua, rajankäyntiherrojen nimet sekä ortodoksinen risti.

Nautittava esitys pohjaa käytettävissä olevaan historiatietoon, mutta on erinomaisesti vapaata, hyvää mielikuvitusta ja makua käyttäen täydennetty kuvamaan tuota "muinoista" tapahtumaan, rajan merkitsemistä. Esittäjät ovat kaikki paikkakunnan harrastajia ja niin kuin nilsiäläinen kirjailija Matti Pajula sanoo tämänkaltaisesta taideteoksesta: "Kun ihminen näyttelee omasta historiastaan, mystinen yhteys nostaa hänet kykyjensä yläpuolelle". Osaltaan tähänkin perustuu esityksen arvo, sen laatu.

Yhdessäolon päätti vierailu Uuden Valamon luostarissa.

Kiitokset Elina ja Aimo Junkkarille Tuusniemelle. Ensi kesän kokous on tarkoitus pitää Raumalla Eila Särkilähten emännöydessä.

Kari Nurmi

Ensimmäinen kerta synnyinseudulla kävi sydämeen

Kotipihalt ja vähä kauvempaaki

Katsahako mie käin nyt tähä siul haastammaa, sitä miu Sakkola matkajain. Miul tää olkii ensimmäine matkasen jälkee ko lapsen sielt härkävaunus tultii lehmii ja heinii sejas. Mie olin sillo noin kolmevuotias, mut kyl miul olj joitain mielikuvii siint talost ja pihapiirist.

Mut jos miul ei olis olt nii hyvvi ossaajii, elikkä sielt Viiksanlahest vanhoi hyvvi naapurloita, jotka varustiit miut paikallisel kartall, sekä veivät miut kaikkii mahollissii paikkoihe, nii kyl tottuus on, että en ois mittää tolkkua saant, mut katsaha nyt sain!

Aurinko paisto nii helijäst, nii helijäst lauloit linnut, pääskyset visersiit nii. Nyt mie tiijän miks Helmi-tättiin ain sano, että siel on nii paljo lintuin laulua, siel on paljo lehtometsii ja niittylöi ja rantoi.

Mie iha tikahu näihe monnii tunteisii. Mie koin nii paljo hyvviin tuntemuksii, katsahako mie nyt vaan ossaajaisn siul haastaa. Mie en tuntent katkeruutta, enkä vihhaa, eikä laitimaine surukaa kopristant minnuu. Vaik myös käitii monis taistelupaikois, ja mie saatoen aavistaa, mitä niihe liittyy. Nyt tul uuenlainen ymmärrys isä Armaksen ja Toivo-settään ja Eero-settään ja heihin kaikkiin miehiin ja naisiin, jotka meille on tään rakkaan isänmaan puolustanneet.

Sit ko mie olin sil mäel, mis mie pienen tyttön oun leikkint - se talo ol palant pari vuotta sitte - siin nurmell kukki kedon kukat, päivänkakkarat, kissankellot ja ketoneilikat, ja aurinko paisto ja miu mielein ol niin kevyt ko perhosen lento. Mie ajattelin heitä, issää, äitii, tätilöitä, veljii, hyö ovat kaikk jo pilvenpäällä, mie tunsin, että hyö näkkiit miut nyt siin Paakelin Tuomaan talon pihanurmel. Ja mie sain heihi kaikkiin rakkaisiini uuden lähisyyven. Nyt miul alko uus ymmärrys niihi tarinoihi, mitä hyö haastoit kymmenii vuosii. Näist paikoist, näist ihmisist ja niist kukist ja lintuloist.

Miuha pit haastaa siint matkast, mie vaa höpäjän näitä tuntemuksii, niin ne miu mieltäin hallitsoo. No, myö nähti monnii kyllii ja siin Viiksanlahdenkylästä myö käveltii kujaset ja palteet. Rantolois käitii, Suvannos ja Valkjärve rannas. Kosken rannas mie muistin, että issäin sielt kalastel, niinko järvilöistkii. Laatokaskii käivät rohkijammat uimas.

Yks illanvietto jäi mukavast mielee. Mei autonkuljettaja, joka ol koko matkan monitoimi- ja tietomies, hää järjest rantakohvitilaisuuden makkara paistamisine. Siel se juttu luist, tutustutti toisiimme, muisteltii muresannoi, kerrottii sattumuksii. Ja kyl siel vällei naurettii nii makijast ja kyynelkii saattoi

jonkuu posel vierii. Ja aurinko lask ja pääskyset visersiit ja heinäsiirkat sirittiit.

Ja mie uson, jot kaikkil ol hyvä olla. Mie uson sillee, jot nää matkat on kuin pyhiinvaellusmatkoi, että niiss paikois miss on olt onnelline ja ko niis nyt vaeltaa nii saap uutta voimaa. Ja vaik ei itse ois konsanaa siel vaeltant, mut isät ja äidit, äijät ja ämmät ovat tehneet työtä, niissä jalanjäljissä on hyvä käyvä.

Yks päivä meil mänkiin Pietarhovin reissus, mut matkal nähti taas ihani maisemii, kauniita inkeriläisiä arkkitehtuurin luomuksii sekä itse palatsi kauniine puistoineen. Iisakin kirkossa emme ennätkä käyvä sisällä, mutta varmast viel kerkijää, ko sen rakentamisseeki män nii kauva.

Ja kotmatkat viel poikettii Viipurii. Mei opas, eli kuljettaja, puikkelehti ja selost kaikkii talloi, kuka miskii ol asunt ja kauppaa pitänt. Hää selvitti Torkkelit ja Monrepoot. Linnan tornis käi ainakii mei Pekka. Mie tein torill ihani kori- ja kartta ostoksii.

Vaalimaal mei pit erota, kyl ol nii haikaa. Halattii ja luvattii tulla uuvestaan. Kiitos teil kaikkil, työ teittä täst matkast miul oikee syvämme jäävän palteen.

Paula Suomalainen,

os. Paukkunen,

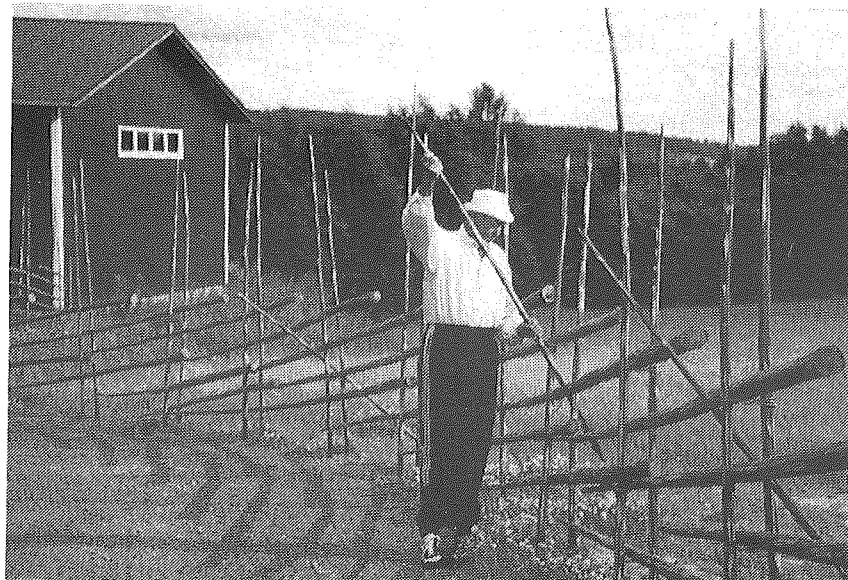
Paukkusen Armaksen tyttä

Kympin nousu

Suvannon Seutu-lehden tilaushinta on viimeisten viiden vuoden ajan ollut 70 markkaa. Tällä hinnalla pitäjälehdet saa myös kuluvan vuoden 1995 ajan. Ensi vuodeksi lehtimaksu kuitenkin nousee kymmenellä markalla lehden julkaisijan, Suvantosäätiön kokouspäätöksen myötä. Vuosien kuluessa kohonneet lehden valmistus- ja postituskulut ovat syynä korotukseen, ja tarkoitus on turvata ilmestyminen myös jatkossa. Kymmenen markan hinnannousun eli 80 markan tulevan tilausmaksun ei kuitenkaan toivota supistavan tilaajakantaa. Kannattaa muistaa, että vastaisuudessa kotiin kannettu pitäjätieto ei maksa kuin kymmenen markkaa numerolta!

Huuskat, Karppaset ja Suikkasetkin!

**Sukujen selvitys
loppusuoralla, joitain
tietoja puuttuu vielä.
Ottakaa yhteyttä:
Juhani Lukkarila,
66100 Maalahti,
puhelin 961 - 3651512**

Riukuaitaa vanhaan malliin

Orivedellä asuva Sakkolan mies, Samppa Viskari palautti kesän aikana mieleensä vanhanaikaisen riukuaidan teon. Aita syntyi pihapiirin ympärille - ei kuitenkaan aivan vanhalla, aidolla tavalla.

- Riukuja ei halkaistu ja seipäitten

sidokset kierrettiin rautalangasta, sitten pujotettiin varokas seipäitten väliin tukemaan aita, kertoo tekijä urakkaansa.

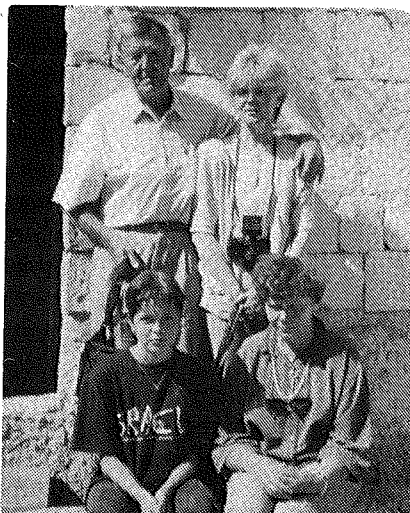
Työn edetessä Samppa Viskari muisti myös isänsä neuvon:

- "Varokkoal jos ei kierrä, aita vällei lötäjeä".

Matkalla kolme sukupolvea

Samppa ja Eeva Viskari, tyttärensä Paula Tulenon sekä hänen tyttärensä Ilonan kanssa kävivät keväällä Getsemanen puutarhahaudalla Jerusalemissa.

- Jumalan omaisuuskansan, Israelin historia kohtaloineen on paljolti samankaltaista kuin meillä karjalaisilla, tuumaa Samppa Viskari.

Sekalaista

Kesäkuun matkalla Kannaksella yövyimme muunmuassa Kiviniemen hotellissa. Kuuntelin koskenpartaan puistikossa satakielen konserttia lumoutuneena. Ruokailurakennuksen edessä tuli mieleen, etteivät nykyiset "omisajat" näytä vieläkään luopuneen Sakkolan sankaripatsaan kivileijonista. Ne kun ovat edelleen porrastasanteella eikä entisellä hautausmaalla.

Auton ikkunasta näin Viiksanlahdessa tien varrella uuden ortodoksisen tasouunan melkein valmiina. Tässä samalla korjaan Kaarina Pärssisen (Suvannon Seutu nro 4, 1995) oletuksen, että se olisi ensimmäinen. Kannaksella pääsiäisen aikoihin Raudussa myös jo rakennettiin tsasounaa ja silloin juuri kupolia isä Aleksanteri Prokovjevin, Raudun papin johdolla. (Valentina Pennanen, Aamun Koitto nro 10, 1195). Luovutetulla alueella Kurkijoen Vätikässä on uusi hirsitsasouna ollut valmiina toista vuotta. Oletamus myös siitä, että Viiksanlahden kylän lähellä sijainnut Kasarmila olisi ollut "itäisin itsenäisen Suomen varuskunta-alue", ei myöskään pidä paikkaansa. Idempänä oli Käksälnessä Savon Jääkärirykmentti, jossa palveli Sakkolankin asevelvollisia, ja Rannikkotykistörykmentti 3, jolla oli pattereita myös Laatokan länsirannalla ja saarissa idempänäkin.

Matkani edistyessä Metsäpirttiin tunsin jo olevani ihan lähellä syntymäkyläni vesiä eli Riiskaa. Kun ylitimme Taipaleen joen Terenttilään kalastuskombinaatin moottoriveneellä, katselin Riiskaan päin ja muistelin kesäisiä käyntejä mummolaan ja retkiä Patonien hiekoille. Käksälmelaislapselle oli ihanuutta kerrakseen, kun sai syödä herneitä suoraan pellosta ja imeä hunajaa maamehiläisen kenoista ja koristella aittaa sisäpuolelta perunankukkasin. Maaomenan ja puuomenan opimme myös erottamaan. Se oli kesää se!

Sakkolasta

Sakkola tuli mieleen kesäisellä konferenssimatkalla Ranskassakin. Lehti uutisen mukaan näet Trie-sur-Baise -nimisellä paikkakunnalla Pyreneitten vuorilla pidetään vuosittain 13.8. Siankiljujain Maailmanmestaruuskisat. Juhla veti tänä vuonna yli 5000 vierasta. Ensin syötiin sianlihamakkaroita ja kinkkuja, sen jälkeen kyläläiset kilpailivat sianvingunnassa. Sitä heillä oli ollut tilaisuus kuunnella ja jäljitellä vuoden aikana, kun 3 500 possua myydään viikottain paikallisessa markkinahallissa. Kullakin kilpailijalla on neljä minuuttia aikaa matkia, miltä kuulostaa kiinniotettu, nälkäinen, lemmentypeä sika tai maitoporsas. Paras matkija palautetaan.

Yksityiskohtaisia tietoja saa puhelinnumerosta 3362449303 - jos vaikka jo-

ku sakkolalainen innostuisi kisaan menemään. Eikö tästä muuten saisi hauskan kilpailun johonkin sakkolalaiseen tapahtumaan? Kehitelkääpä, juhlien järjestäjät!

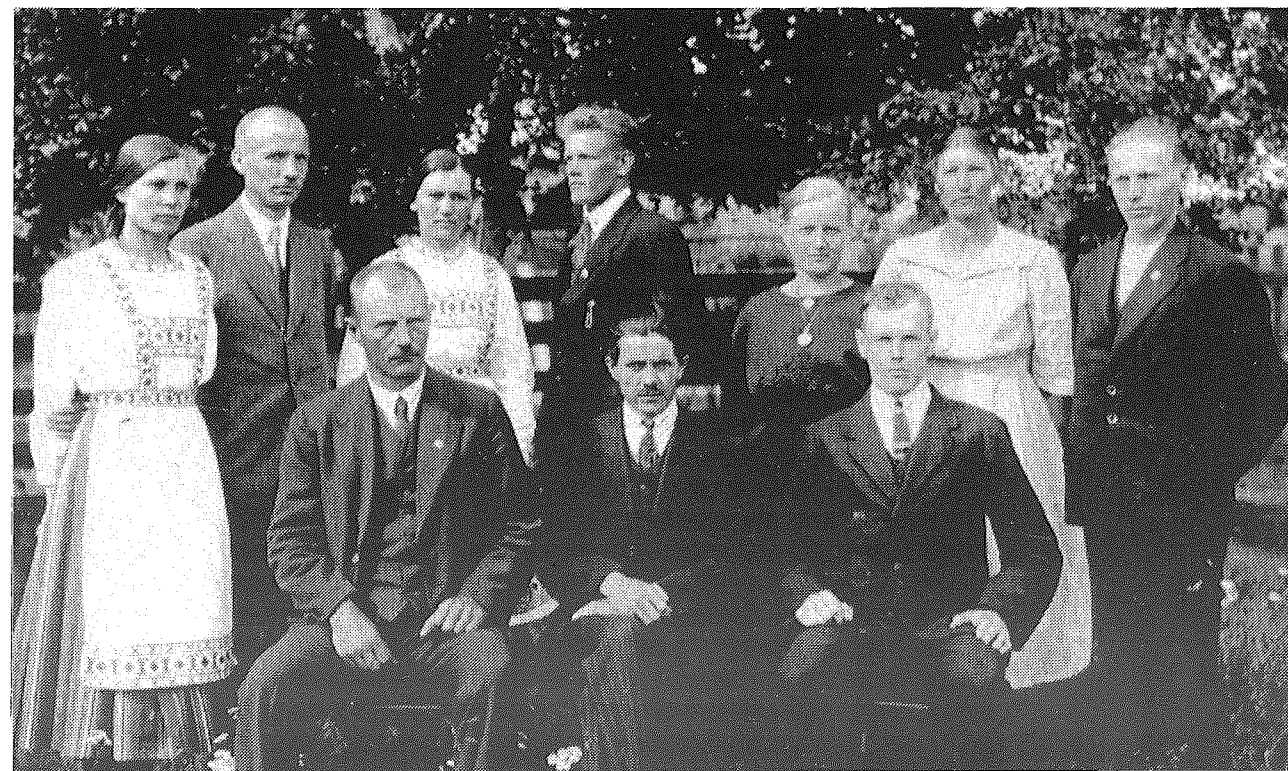
Nuoren riiskalaisnaisen eli äitini Aino Pettisen (os. Saksanen) kädenjalkia on nykypolven nähtävissä Etelä-Karjalan museossa Lappeenrannassa. Aino-neito kutoi kankaat, kirjoi koristeet ja ompeli Kanneljärven Kansanopistossa ollessaan vuonna 1919 ns. Vanhan Karjalan puvun. Sitä hän itse piti nuorena paljon ja myöhemmin hänen kolme tyttärtään ja vielä tyttärentyttärensäkin. Olemme nyt lahjoittaneet puvun museolle ja siellä se on esillä omassa vitriinissään.

Oheisessa valokuvassa näette puvun hänen päällään, ja samanlainen on Anna

Tuokolla. Muut kuvassa olijat ovat: edessä istuvat vasemmalta Aleksanteri Kuparinen, isäni Niilo Pettinen ja Nikolai Kiiski. Seisojat vasemmalta: Aino Pettinen, tuntematon, Anna Tuokko, tuntematon, Helena Kiiski (os. Pekkanen), Anna Kuparinen, Filemon Karpunen. Kuka muistaa nuo kaksi puutuvaa nimeä?

Samaa pukua on useammallakin päällä eräässä Riiskan Nuorisoseuran tanssuhujia esittävissä kuvassa. Vieläköhän kellään sakkolalaisella on edelleen käytössä tuo Vanha Karjalan puku? Sitä kuulemma saa taas valmistajiltakin, mutta oikein tuollaista vanhaan aikaan tehtyä?

Paula Pettinen Koho

Istujat vasemmalta: Aleksanteri Kuparinen, Niilo Pettinen, Nikolai Kiiski. Seisojat vasemmalta: Aino Pettinen (Saksanen), tuntematon, Anna Tuokko, tuntematon, Helena Kiiski (Pekkanen), Anna Kuparinen ja Filemon Karpunen.

Sirpale selkään

Silloin puna-armeija antoi minulle selkään!

Raskaan tykin kranaatti räjähti heitin-
asemamme poikien korvikenuotioon. Onneksi pojat juuri olivat hajaantuneet hiukan sivulle. Vain minä sain tulikuuman sirpaleen lapaluun alta keuhkoon ja lisäaukko ilmansaantiin oli valmis.

Kyllä minulta jonkintapaista huutoa pääsi. Sirpale poltti kuin tulinen rauta polttaa. Suojaan menin nukkumakuoppaan, että jos tulee lisää.

Eino Haapasaaari (ei Haapsaari) tuli, ja huomattuaan että ilmansaanti oli osittain kääntynyt selkäpuolelle, hän huusi: Hakekaa parit! Ja hän sitoi minut hyvin haavan kohdalta.

Pian olin jsp:llä. Lääkäri sanoi: -Hyvin on side laitettu, ei avata ollenkaan. On kiireinen tapaus. Minä tilaan rykmentistä auton, kun oma auto on matkalla. Minä esitän leikkausta.

Pian oltiin kenttäsairaalassa. Lienee ollut lotta, joka katsoi kaulaan laitetusta selvityksestä vamman laatua, ja kiihahti: - Vielä hymyilet siinä.

Lotta häipyi sitten toiseen huoneeseen. Sitten saapui ylilääkäri Jäämeri, toinen lääkäri ja pari sairaanhoitajaa. Minut nostettiin leikkauspöydälle ja kirkkaat valot sytytettiin.

Miksi minua ei nukuteta? Keuhkovammaista ei voi nukuttaa!

- Alkkaa sitten.

Minut peitettiin lakanalla. Paikalliskoetus auttoi, että vain leikkauksen "rutina" kuului...

- Kylkiluun levittäjät, määräsi lääkäri.

- Nyt koskee sitten!

Päätin, että meillä ei valiteta. Kun saivat sirpaleen pihteihinsä, antoivat minulle käteen:

- Tässä on pahantekijä.

Laitoin sirpaleen talteen, mutta katosi Karjalasta lähden melskeissä.

Leikkaukseen liittyi jotain, joka jäi minulle arvoitukseksi, kun ylilääkäri ärähti.

- Jos teet tuon toisen kerran, minä ammun sinut!

En uskaltanut kysyä tapauksesta mitään.

Osaatko edes kantaa potilaan vuoteeseen?

- Kyllä me osaamme.

Minut laitettiin nojaavaan istuma-asentoon vuoteeseen. Kuume oli jo lähes 40 astetta. Rinnassa alkoi pistos. Pakarat puutuivat.

Olin yksin vieraalla maalla pimeässä elokuun yössä. Mieleen tuli jo sankarivainaja. Päätin, että apua en käy hihkumaan...

Minulla on ollut syntymästä saakka konstaileva sydän. Niin nytkin näytti temppujaan. Ylihoitaja aamulla päiviteli: - Mitä minä tällaiselle sydämelle osaan tehdä?

Ylilääkärille oli myös ihmettelemistä aluksi, mutta sydänrytmi tasaantui ja kun lääkäri koputteli ja kuunteli, sanoi sitten: -Tämäpä on ihmeen hyvä. Ei mitään kiirettä evakuointiin. Antaa pojan levätä.

Pääsin tavalliseen nukkuma-asentoon vuoteeseen, tosin nenä ylöspäin.

Tuli minulle seuraakin. "Artin Lauri" tuotiin paripotilaansa ja mies Kylmäkoskelta oli saanut sirpaleita keuhkoonsa. Hän kuoli näihin haavoihin Tampereella, vaikka lääkärin kaikkensa yrittivät auttaessaan.

Kyllä sodassa puhutaan tietoisesti asiat pimittäen. Lääkärit saapuivat potilaskamariin ja sanoivat: OMA KRH harjoittelee.

En viitsinyt sanoa, että olen heitinmies. - Antaa heidän harjoitella.

Laivasta ammuttiin lähes vaakasosassa ylitse uluvia tykin ammuksia. Uskoisin suomalaisen tykistön pakotaneen laivan pakenemaan, sillä ammunta päättyi pian.

Tuli puolustusvoimille tapauksessa myös aineellista vahinkoa, sillä minun tavallista isompi "römpsä" jäi Tuulosjoen metsään.

Sairasjunassa sairaanhoitaja kysyi, olenko saanut jäykkäkouristusrokotuksen. En ollut ennen kuullutkaan selaisesta.

Tämä oli kymmen päivän aikajaksolla kolmas nainen, joka minut "pölästytti".

Viljo Purontaa

Huutolaiset

Lapsena ollessani ei Sakkolan kunnassa ollut vielä vanhainkotiä eikä lastenkotiä. Työkyvyttömät vanhukset ja osattomat lapset annettiin huutokaupalla hoitoon hänelle, joka otti heidät pienimmästä maksusta. Kunta maksoi.

Joitakin ei kukaan huutanut, jolloin hänet määrättiin kulkemaan talosta taloon - mihin pisimmäksi ajaksi pääsi. Talossa hänet piti ruokkia, pestä pyykkiä ja laittaa vuode. Eräs tällainen mies oli Nikodemus, sukunimiä en tiedä. Karjalassa oli kaikilla sukunimi, joka säilyi paikkakuntaakin muutettaessa. Meillä hän pilkkoi hellapuita.

Eräs nainen toi kahden kuukauden ikäisen lapsensa köyhään, lapsirikkaaseen perheeseen hoitoon. Kunta maksoi hoidon, ja perhe kiintyi pikku-Mattiin. Kun Matti oli kaksivuotias, huusi eräs isäntä kaikkein halvimmalla Matin. Kun isäntä meni hakemaan lasta, kiipesi Matti emännän syltiin ja sanoi: Äiti, älä anna minua pois. Rikas isäntä sanoi: Olisipa lapsi tallustanut meidänkin lattialla - me olemme lapsettomia. Omaisuutta on, muttei lasta. En väkisin ota. Emäntä sanoi tähän: Pidä lapsi vaikka ilmaiseksi.

Matti kasvoi sitten köyhässä perheessä aikuiseksi ja meni sahalle töihin. Hän oli oma pikku-Matti. Kaatui sitten sodassa.

Eräs vanha emäntä kertoi, että hän otti aina vanhoja, sokeitakin mummoja liekuttamaan kätkyessä lapsia ja hoitamaan heitä. Kerran oli viisivuotias Yrjö ja kolmevuotias Ale sekä yksivuotias Viljam. Sokea mummo jäi heitä hoitamaan. Oli sakkolalaisten heinäriippipyhä. Isäntä ja emäntä lähtivät hevosella kirkkoon. Matkaa oli 17 kilometriä. Kyläläisten hevoset ajoivat jonossa pois. Yhtäkkiä nousi ukkonen. Näkivät jo, että Viiksanlahdessa Tattaraholta nousee savu. Vanhemmilla oli hätä, että nyt lapset palavat. Kun vanhemmat tulivat kotiin, oli talo tuhkana. Vanhin poika oli kuitenkin johdattanut muut lapset ja mummun ulos. Kaikki muu omaisuus oli mennyt. Sisar lähetti seuraavana päivänä emännälle puserokankaan ja naapurit antoivat muuta vaatetavaraa. Siellä oltiin yleensä avuliaita.

Perheeseen syntyi yhteensä kuusi poikaa ja yksi tytär. Emäntä jäi nuorena leskeksi. Hän asioi niin hyvin, että kaikille pojille jäi maatilalla hänen kuoltuaan, ja tytär pääsi hyvin naimisiin.

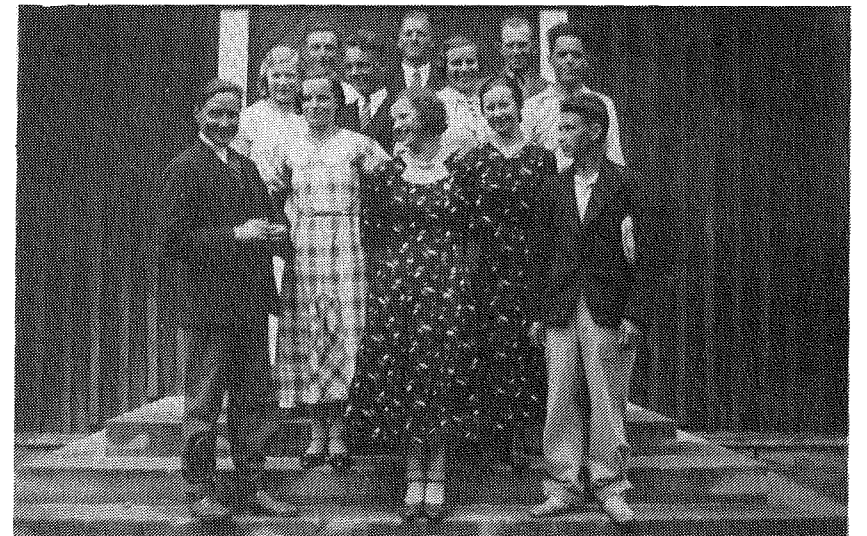
Meeri Weisell,
Petäjävesi

VALOKUVA-ALBUMEISTA

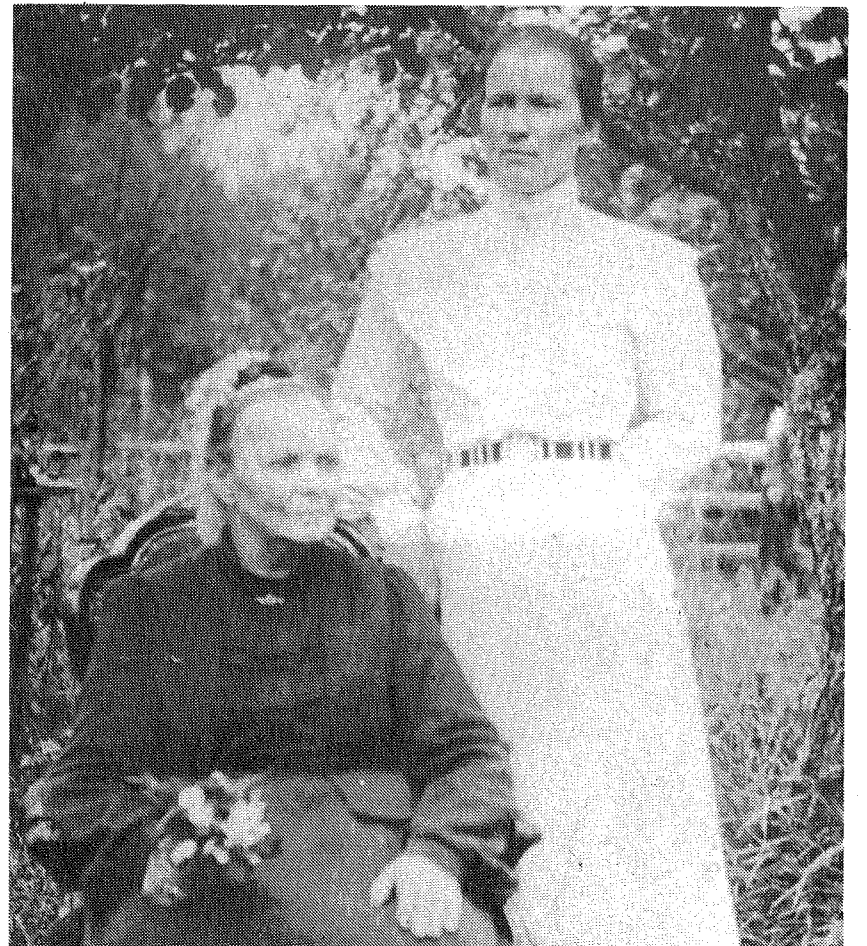
Kirkokylän nuorisoseuralaisia

Sakkolan Kirkokylän nuorisoseuralaisia vuodelta 1936.

- Harjoiteltiin näytelmää "Roinilan talossa", kertoo kuvan lähettänyt Tuulikki Kaasalainen Karjalohjalta. Kuvassa vasemmalta edessä Väinö Tenkanen, Anna Koppanen, Aino Kurikka, Liisa Kurikka, Toivo Koiranen, takaa Tuulikki Jääskeläinen, Tauno Tenkanen, Aarne Naskali, Väinö Naskali, Iida Naskali, Arvi Pekkanen ja Armas Jääskeläinen.

Airi-vauva ja äitinsä Klaudia kesällä 1935 Kiviniemen kotipellolla.

Vuosisadan alusta, nähtävästi vuodelta 1904 on peräisin tämä edesmenneen Klaudia Pelkisen kuva. Kuvassa on hänen isoäitinsä Helena Grazeva-Falin-Sozuneva ja miniänsä Jaakko Falinin puoliso Ida, Myllytorpan puutarhassa. Hän avioitui leskenä Walter Aarnion kanssa.

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin kirja Sakkolan kylät tuvasta tupaan.

Kirjoja voi hankkia Osuuspankkien konttoreista Kuljussa ja Lempäälässä. Kirjoja myyvät myös: Eero Kurikka, Huhtamo puh. 932-64 506, Uno Pulakka, Ruovesi puh. 934-476 021, Eino Kuisma, Punkalaidun puh. 921-767 4346, sekä Lempäälässä Anneli Kuisma, Eino Koiranen ja Esteri Lopenen.

Ainoastaan Elli Pulakka lähettää kirjoja postitse. Hänet tavoittaa numerosta 931-375 1241 tai kirjeitse osoitteesta E. Pulakka, Majamäentie 1, 37500 Lempäälä.

Sakkolan historia II maksaa 70 markkaa ja Sakkolan kylät tuvasta tupaan 110 markkaa. Postilähetyksistä peritään lisäksi lähetyskulut.

HANKKIKAA NYT PITÄJÄTEOKSIA — VAIKKAPA LAHJAKSI!

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — PUH. (931) 739 541

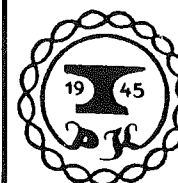
PITO-KALAASI KY

JUHLA- JA MERKKIPÄIVÄPALVELU

AILA JA KATI HEIKKILÄ puh. 931-433 902, 931-266 2002

VALMISTAMME JUHLANNE KOTITEKOISIN TUOTTEIN!
JÄRJESTÄMME MYÖS OHJELMAA.

— — —
AILA HEIKKILÄ Saarenkärjenk. 1 B
33300 TAMPERE puh. 433 902

PÄRSSISEN KONEPAJA

35500 KORKEAKOSKI

PUH. (931) 335 8204, iltaisin (931) 335 8435
Autopuh. 949 239 535

**Toimivia metalliovia, ym. rakenteita
Alumiinisia ovia ja ikkunoita**

Putkiliike P Nuora Ky

37560 KULJU

puh. 676 100

TILAA SINÄKIN
OMA
SUVANNON SEUTU

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön
kotiseutulehti,
ilmestyy 1995 8 kertaa vuodessa

Tilaushinta
70 mk vuosikerta

Ilmoitushinnat
1 mk, palsta mm (+ avv 22 %)

Toimituksen ja konttorin osoite
Rautasema 37550 Moisio
Puhelin (931) 3748 448 iltaisin

Postisiirtotili
TA 359 751

Pankki
TSOP
37500 Lempäälä
Tilinumero 522803-211955.

Vastaava toimittaja
Marjo Ristilä-Toikka

Toimituskunta
Esko Kallonen
Eero Koppanen
Ritva Koski
Juha Kuisma
Hannu Paukku